

ค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิง: ภาพสะท้อนจากสำนวนไทยและสำนวนจีน

ศิริวรรณ แสนยากุล ตัน* และ สุวรรณา ตั้งทีฆะรักษ์

วิทยาลัยนานาชาติจีน, คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

วันที่รับบทความ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2564

วันที่แก้ไขบทความ 12 เมษายน พ.ศ. 2565

วันที่ตอบรับบทความ 19 เมษายน พ.ศ. 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงจากสำนวนไทยและสำนวนจีน 2) เปรียบเทียบค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงในสังคมไทยและสังคมจีน พบว่าสำนวนไทยสะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้ชาย 4 ด้าน คือ ความมีเกียรติยศและศักดิ์ศรี ความซื่อสัตย์ต่อคนรักหรือครอบครัว ความขยันขันแข็ง และความรู้ความสามารถ การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง ส่วนสำนวนจีนสะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้ชาย 6 ด้าน คือ การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง การให้ความสำคัญแก่ผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ความกตัญญูต่อพ่อแม่ ความมีเกียรติยศศักดิ์ศรี ความซื่อสัตย์ต่อคนรักหรือครอบครัว ความขยันขันแข็ง และความรู้ความสามารถ สำนวนไทยสะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้หญิง 3 ด้านคือ ความเป็นกุลสตรี ความงามของผู้หญิง การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง ส่วนสำนวนจีนสะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้หญิง 3 ด้านคือ ความงามของผู้หญิง การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง ความเป็นกุลสตรี สำนวนไทยที่สะท้อนค่านิยมที่ใช้ได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง 2 ด้าน คือ ความเหมาะสมในด้านคู่ครอง ความซื่อสัตย์ต่อครอบครัว ส่วนสำนวนจีนที่สะท้อนค่านิยมที่ใช้ได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง 2 ด้าน คือ ความเหมาะสมในด้านคู่ครอง ความรักระหว่างสามีภรรยาหรือคู่รัก เมื่อเปรียบเทียบพบว่าทั้งสองสังคมมีค่านิยมต่อผู้ชายเหมือนกัน 4 ด้าน แต่สังคมไทยให้ความสำคัญเรื่องความมีเกียรติยศและศักดิ์ศรีมากที่สุด ส่วนสังคมจีนให้ความสำคัญเรื่องการแต่งงานและการเลือกคู่ครองมากที่สุด ค่านิยมที่พบในสังคมจีนแต่ไม่พบในสังคมไทย คือ เรื่องการให้ความสำคัญแก่ผู้ชายมากกว่าผู้หญิงและเรื่องความกตัญญูต่อพ่อแม่ ค่านิยมที่มีต่อผู้หญิงเหมือนกัน 3 ด้าน สังคมไทยให้ความสำคัญเรื่องความเป็นกุลสตรีมากที่สุด ส่วนสังคมจีนให้ความสำคัญเรื่องความงามของผู้หญิงมากที่สุด ค่านิยมที่มีต่อทั้งผู้ชายและผู้หญิงเหมือนกันเรื่องความเหมาะสมในด้านคู่ครอง ส่วนที่แตกต่างกันคือ สังคมไทยมีค่านิยมด้านความซื่อสัตย์ต่อครอบครัว ส่วนสังคมจีนมีค่านิยมด้านความรักระหว่างสามีภรรยาหรือคู่รัก

คำสำคัญ: ค่านิยม; ผู้ชาย; ผู้หญิง; สำนวนไทย; สำนวนจีน

---

* ผู้รับผิดชอบบทความ: siriwan.sa@bu.ac.th

The Values toward Males and Females: The Reflections from Thai and Chinese Idioms

Siriwan Sanyakul Tan* and Suwanna Tangteekarak

Chinese International, School of Humanities and Tourism Management, Bangkok University

---

Received 11 October 2021

Received in revised 12 April 2022

Accepted 19 April 2022

Abstract

This research aimed to 1) study the values toward males and females from Thai and Chinese idioms and 2) compare the values toward males and females in Thai and Chinese societies. It was found that the Thai idioms reflected four values toward males: 1) honor and prestige, 2) family or lover honesty, 3) diligence, knowledge, and ability, and 4) marriage and partner selection. With regard to the Chinese idioms, they reflected six values toward males: 1) marriage and partner selection, 2) paying more attention to males than females, 3) gratitude, 4) honor and prestige, 5) family or lover honesty, and 6) diligence, knowledge, and ability. The Thai idioms reflecting the values toward females included being a virtuous lady, woman's beauty, marriage and partner selection respectively. The Chinese idioms reflecting three values toward females were the woman's beauty, marriage and partner selection, and being a virtuous lady. The Thai idioms that could reflect values for both males and females were partner suitability and family honesty. The Chinese idioms that could reflect the values toward males and females were partner suitability and love between a wife and husband or lovers.

When comparing the two societies, the study revealed that both societies shared four values toward males. However, Thai society put the most emphasis on honor and prestige while Chinese society paid the most attention to marriage and partner selection. The values only found in Chinese society were paying more attention to males than females and the gratitude importance. Both societies had the same three values toward females. Being a virtuous lady gained the most attention from Thai society while Chinese society paid the main attention to the woman's beauty. Both societies had the same values toward males and females regarding suitable partner selection. However, both societies had different values: Thai society had family honesty value while Chinese society had love value of couples or lovers.

Keywords: Values; Males; Females; Thai Idioms; Chinese Idioms

---

* Corresponding author: siriwan.sa@bu.ac.th

DOI: xx.xxxx/tujournal.xxxx.x

บทนำ

ค่านิยมคือสิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ทั้งยังเป็นสิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือว่าสำคัญ จึงนำมาเป็นหลักในการปฏิบัติ (บารนี บุญทรง, 2554) การศึกษาค่านิยมทำให้เห็นความคาดหวังของสังคมที่มีต่อสมาชิกในสังคม ถือเป็นอัตลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะของสังคมใดสังคมหนึ่ง ค่านิยมสามารถสะท้อนผ่านการใช้ภาษาของคนในสังคม

สำนวนเป็นคำพูดที่เป็นชั้นเชิงไม่ตรงไปตรงมา มีความหมายลึกซึ้งกินใจกว่าคำพูดทั่วไป และเป็นวัฒนธรรมการใช้ภาษาที่บรรพบุรุษสร้างสรรค์และส่งสมจากประสบการณ์ชีวิตเพื่อนำมาสั่งสอนคนในครอบครัวหรือคนในสังคมให้มีชีวิตที่มีความสุขและประสบความสำเร็จ สำนวนจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดสิ่งที่ดีงามจากรุ่นสู่รุ่น สามารถสื่อค่านิยมอันเป็นแนวทางปฏิบัติที่พึงประสงค์ของคนในสังคมได้

สำนวนเป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมที่ดำรงอยู่ของสังคม เช่น ค่านิยมที่เกี่ยวกับอาชีพ ค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อและการนับถือศาสนา ค่านิยมเกี่ยวกับบุคคล เป็นต้น งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะค่านิยมเกี่ยวกับบุคคลที่ปรากฏในสำนวนไทยและสำนวนจีนเพื่อให้เห็นถึงความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุบล เทศทอง (2558) เรื่อง “ค่านิยมของคนไทยและคนเขมร: ภาพสะท้อนจากภาษิต” ที่พบว่าคนไทยและคนเขมรมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้ชายที่เหมือนกันคือ ผู้ชายควรมีเกียรติยศศักดิ์ศรีและมีความขยันขันแข็งมากกว่า การมีรูปร่างหน้าตาที่ดี ส่วนค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงที่เหมือนกันคือ ผู้หญิงต้องรักษาวลสงวนตัว มีกิริยามารยาทเรียบร้อย และมีความเป็นแม่บ้านแม่เรือน งานวิจัยของอำนาจ ปักษาสุข (2562) เรื่อง “สำนวนไทยที่ใช้เฉพาะกับเพศชาย: ภาพสะท้อนสังคมไทย” พบว่าสำนวนไทยที่ใช้กับเพศชายสะท้อนวัฒนธรรม ประเพณี ความคิดและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้ชายในสังคมไทย ได้แก่ ประเพณีการบวช พฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ชายในสังคมไทยและงานวิจัยของธัญญารัตน์ มะลาศรี (2562) เรื่อง “เปรียบเทียบทัศนคติที่เกี่ยวกับความรักและการแต่งงาน: กรณีศึกษาสำนวนสุภาษิตไทย-จีน” โดยเปรียบเทียบทัศนคติทั้งหมดสามด้านคือ 1) ทัศนคติด้านความงามของผู้ชายและผู้หญิงพบว่า คนไทยและคนจีนมีมุมมองด้านความงามเหมือนกัน 2) ทัศนคติเกี่ยวกับความสามารถของผู้ชายและผู้หญิงพบว่า คนไทยและคนจีนเห็นพ้องตรงกันว่าความสามารถของผู้ชายและผู้หญิงมีความสำคัญต่อการเลือกคู่ครอง 3) ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมด้านความรักและการแต่งงานพบว่า คนไทยและคนจีนมีการแต่งงานแบบคลุมถุงชน ผู้ชายและผู้หญิงไม่มีสิทธิ์คบหากันก่อนแต่งงาน ทั้งคนไทยและคนจีนยังให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของคู่ครองเหมือนกัน นอกจากนี้วิทยานิพนธ์ของ 王杜 (2014) เรื่อง “汉泰婚姻爱情类成语比较研究” ได้ศึกษาเปรียบเทียบวิเคราะห์สำนวนไทยและสำนวนจีนที่สะท้อนมุมมองด้าน

ความรักและการแต่งงานพบว่า ส่วนนวนจีนสะท้อนมุมมองด้านรูปลักษณ์ความงามของผู้ชายและผู้หญิงมากที่สุด รองลงมาคือมุมมองด้านการเลือกคู่ครองและความรักของคู่ครอง และลำดับสุดท้ายคือมุมมองด้านคุณธรรมจริยธรรมและความรู้ความสามารถ ส่วนส่วนนวนไทยสะท้อนมุมมองด้านการเลือกคู่ครองและความรักของคู่ครองมากที่สุด รองลงมาคือมุมมองด้านรูปลักษณ์ความงาม และลำดับสุดท้ายคือมุมมองด้านคุณธรรมจริยธรรมและความรู้ความสามารถ

จากงานวิจัยข้างต้นจะเห็นว่าส่วนนวนสะท้อนทัศนคติและค่านิยมอันเป็นแนวทางที่ดีให้คนในสังคมยึดเป็นหลักปฏิบัติสืบทอดกันมา และมีผู้ศึกษาค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงที่ปรากฏในส่วนนวนไทยและส่วนนวนของชาติอื่นๆ แต่ยังไม่มีการวิจัยใดที่ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงที่ปรากฏในส่วนนวนไทยและส่วนนวนจีน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องดังกล่าว การวิจัยนี้นอกจากจะทำให้คนไทยและคนจีนเข้าใจค่านิยมของทั้งสองประเทศได้อย่างลึกซึ้งแล้วยังเป็นการส่งเสริมให้คนไทยและคนจีนสืบทอดค่านิยมที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงจากส่วนนวนไทยและส่วนนวนจีน
2. เปรียบเทียบค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงในสังคมไทยและสังคมจีน

ขอบเขตการวิจัย

1. ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะส่วนนวนไทยจำนวน 100 ส่วนนวนที่มีความหมายสะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิง จากหนังสือ “ภาษิต คำพังเพย ส่วนนวนไทย” ฉบับราชบัณฑิตยสถาน หนังสือ “ส่วนนวนไทย” ของสง่า กาญจนาคพันธุ์ หนังสืออ้างอิงส่วนนวนไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และส่วนนวนไทยในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554
2. ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะส่วนนวนจีนจำนวน 100 ส่วนนวนที่มีความหมายสะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิง จากพจนานุกรมส่วนนวน สุภาษิตและคำพังเพยจำนวน 3 เล่มคือ “成语大词典(双色缩印版)” / “汉语俗语词典(修订本)” / “常用汉语谚语分类词典(第三版)”
3. ส่วนนวนไทยที่นำมาใช้วิเคราะห์คัดเลือกจากเอกสารที่จัดทำโดยหน่วยงานและนักวิชาการที่น่าเชื่อถือ ได้แก่ ราชบัณฑิตยสถาน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และสง่า กาญจนาคพันธุ์ ส่วนส่วนนวนจีนที่นำมาใช้วิเคราะห์คัดเลือกจากเอกสารที่จัดทำโดยหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ ได้แก่ สำนักพิมพ์ The Commercial Press และสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้
4. ผู้วิจัยใช้คำว่า “ส่วนนวน” ซึ่งมีความหมายรวมถึงคำพังเพย ภาษิต และสุภาษิต

วิธีการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสำนวน ทศนคติและค่านิยม การเปรียบเทียบสำนวนไทยกับสำนวนชาติอื่นๆ เพื่อให้ทราบค่านิยมที่ปรากฏในสำนวนไทยและสำนวนของชาติอื่น
2. เลือกศึกษาเฉพาะความหมายของสำนวนที่สะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงจากสำนวนไทยและสำนวนจีน อย่างละ 100 สำนวน
3. นำสำนวนไทยมาวิเคราะห์ค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงในสังคมไทย เช่น พร้าซัดหลังเล่มเดียว หมายถึง ผู้ชายต้องเป็นคนดี ขยันขันแข็ง และรู้จักทำมาหากิน ผ่าพับไว้ หมายถึง ผู้หญิงต้องมีกิริยามารยาทเรียบร้อย
4. นำสำนวนจีนมาวิเคราะห์ค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงในสังคมจีน เช่น 男大须婚 [nán dà xū hūn] หมายถึง ผู้ชายเมื่อเติบโตใหญ่แล้วต้องแต่งงาน 齿白唇红[chǐbáichún hóng] หมายถึง ผู้หญิงงามต้องมีริมฝีปากแดงและฟันสีขาว
5. นำผลการวิเคราะห์ค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงมาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงในสังคมไทยและสังคมจีน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงในสังคมไทยและสังคมจีน
2. ทำให้ทราบความเหมือนและความแตกต่างของค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิงในสังคมไทยและสังคมจีน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ค่านิยมที่ปรากฏในสำนวนไทยและสำนวนจีนจำนวน 100 สำนวน โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ส่วนคนไทยและส่วนวจนที่สะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้ชาย

ส่วนไทย			ส่วนวจน		
ลำดับ	ค่านิยม	จำนวน	ลำดับ	ค่านิยม	จำนวน
1.	ความมีเกียรติยศและศักดิ์ศรี	14	1.	การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง	15
2.	ความซื่อสัตย์ต่อคนรักหรือครอบครัว	13	2.	การให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง	10
3.	การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง	5	3.	ความกตัญญูทเวท	5
4.	ความขยันขันแข็งและความรู้ความสามารถ	5	4.	ความมีเกียรติยศและศักดิ์ศรี	4
			5.	ความซื่อสัตย์ต่อคนรักหรือครอบครัว	4
			6.	ความขยันขันแข็งและความรู้ความสามารถ	3

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าส่วนไทยที่สะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้ชายเรื่อง ความมีเกียรติยศและศักดิ์ศรี ปรากฏมากที่สุด มีจำนวน 14 ส่วน รองลงมาคือค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์ต่อคนรักหรือครอบครัว มีจำนวน 13 ส่วน ลำดับที่สามและสี่คือค่านิยมเรื่องการแต่งงานและการเลือกคู่ครอง ค่านิยมเรื่องความขยันขันแข็งและความรู้ความสามารถ มีจำนวน 5 ส่วนเท่ากัน

ส่วนส่วนวจนที่สะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้ชายเรื่องการแต่งงานและการเลือกคู่ครอง ปรากฏมากที่สุด มีจำนวน 15 ส่วน รองลงมาคือเรื่องการให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง มีจำนวน 10 ส่วน ลำดับที่สามคือค่านิยมเรื่องความกตัญญูทเวท มีจำนวน 5 ส่วน ลำดับที่สี่และห้าคือค่านิยมเรื่องความมีเกียรติยศและศักดิ์ศรี ค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์ต่อคนรักหรือครอบครัว มีจำนวน 4 ส่วนเท่ากัน ลำดับสุดท้ายคือค่านิยมเรื่องความขยันขันแข็งและความรู้ความสามารถ มีจำนวน 3 ส่วน

ตารางที่ 2 สำนวนไทยและสำนวนจีนที่สะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้หญิง

สำนวนไทย			สำนวนจีน		
ลำดับ	ค่านิยม	จำนวน	ลำดับ	ค่านิยม	จำนวน
1.	ความเป็นกุลสตรี	17	1.	ความงามของผู้หญิง	16
2.	ความงามของผู้หญิง	9	2.	การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง	12
3.	การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง	9	3.	ความเป็นกุลสตรี	11

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าสำนวนไทยที่สะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้หญิง เรื่องความเป็นกุลสตรี ปรากฏมากที่สุด มีจำนวน 17 สำนวน รองลงมาคือค่านิยมเรื่องความงามของผู้หญิงและค่านิยมเรื่องการแต่งงานและการเลือกคู่ครอง มีจำนวน 9 สำนวนเท่ากัน

ส่วนสำนวนจีนที่สะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้หญิงเรื่องความงามของผู้หญิง ปรากฏมากที่สุด มีจำนวน 16 สำนวน รองลงมาคือค่านิยมเรื่องการแต่งงานและการเลือกคู่ครอง มีจำนวน 12 สำนวน ลำดับที่สามคือค่านิยมเรื่องความเป็นกุลสตรี มีจำนวน 11 สำนวน

ตารางที่ 3 สำนวนไทยและสำนวนจีนที่สะท้อนค่านิยมที่ใช้ได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง

สำนวนไทย			สำนวนจีน		
ลำดับ	ค่านิยม	จำนวน	ลำดับ	ค่านิยม	จำนวน
1.	ความเหมาะสมในด้านคู่ครอง	17	1.	ความเหมาะสมในด้านคู่ครอง	11
2.	ความซื่อสัตย์ต่อครอบครัว	9	2.	ความรักระหว่างสามีภรรยาหรือคู่รัก	9

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าสำนวนไทยที่สะท้อนค่านิยมที่ใช้ได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง เรื่องความเหมาะสมในด้านคู่ครองปรากฏมากที่สุด มีจำนวน 17 สำนวน รองลงมาคือค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์ต่อครอบครัว มีจำนวน 9 สำนวน

ส่วนสำนวนจีนที่สะท้อนค่านิยมที่ใช้ได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง เรื่องความเหมาะสมในด้านคู่ครอง ปรากฏมากที่สุด มีจำนวน 11 สำนวน รองลงมาคือค่านิยมเรื่องความรักระหว่างสามีภรรยาหรือคู่รัก มีจำนวน 9 สำนวน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าสำนวนไทยและสำนวนจีนที่สะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้ชายและผู้หญิง มีดังนี้

1. ค่านิยมที่มีต่อผู้ชาย

1.1 ค่านิยมที่พบในสำนวนไทย มี 4 ด้าน ดังนี้

(1) ความมีเกียรติยศและศักดิ์ศรี ตัวอย่างเช่น ซาดิเสียต้องไว้ลาย ซาดิชายต้องไว้ชื่อ หมายถึง ผู้ชายต้องเก่งกล้าสามารถแล้ว และต้องทำอะไรให้สมกับความเก๋นั้นหรือเสียชีพอย่าเสียสัตย์ หมายถึง ยอมเสียชีวิตแต่ไม่ยอมเสียศักดิ์ศรี เนื่องจากในอดีตสังคมไทยให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงและคาดหวังว่าผู้ชายที่ดีต้องเป็นผู้นำ อีกทั้งควรประพฤติตัวให้เหมาะสมกับความเก๋และความสามารถของตน ผู้ชายไทยในอดีตจึงถือว่าเกียรติยศและศักดิ์ศรีสำคัญกว่าทรัพย์สินและเงินทอง

(2) ความซื่อสัตย์ต่อคนรักหรือครอบครัว ตัวอย่างเช่น กินน้ำพริกถ้วยเดียว กินน้ำพริกถ้วยเก่า หมายถึง อยู่กับเมียคนเดิม แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยให้ความสำคัญต่อคนรักหรือครอบครัวและมีทัศนคติเชิงลบต่อความเจ้าชู้ของผู้ชาย ดังสำนวน เจ้าชู้ประตูดิน หมายถึง ผู้ชายที่เจ้าชู้กับผู้หญิงไม่เลือกหน้า สำนวนที่เกี่ยวกับความเจ้าชู้พบเป็นจำนวนมาก เนื่องจากสังคมไทยใช้เพื่อตำหนิผู้ชายที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อคนรักและครอบครัวอีกทั้งใช้เพื่อตักเตือนผู้หญิงให้หลีกเลี่ยงผู้ชายที่มีพฤติกรรมดังกล่าว

(3) การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง ตัวอย่างเช่น ดูช้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่ หมายถึง ให้รู้จักพิจารณาผู้หญิงที่จะเลือกเป็นคู่ครองโดยดูจากนิสัยใจคอและcompatibilityของมารดา เป็นการสะท้อนค่านิยมของคนสังคมไทยว่า ผู้หญิงทุกคนควรได้รับการอบรมเป็นแม่บ้านแม่เรือนจากมารดา ดังนั้น สำนวนนี้จึงเป็นการเตือนสติให้ผู้ชายเลือกคู่ครองโดยพิจารณาที่มารดาของผู้หญิงหรือ พบไม่งามเมื่อขวานบิ่น หมายถึง พบหญิงสาวที่ต้องใจเมื่อแก่ สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยมองว่าผู้ชายควรแต่งงานมีคู่ครองตั้งแต่อายุยังน้อย หากปล่อยเวลาล่วงเลยไปจนถึงวัยชราอาจเกิดความไม่เหมาะสมในเรื่องของอายุ ดังนั้น สำนวนส่วนใหญ่ที่พบจึงเป็นการสนับสนุนให้ผู้ชายต้องแต่งงานและรู้จักพิจารณาเลือกคู่ครองที่ดีและเหมาะสม

(4) ความขยันขันแข็งและความรู้ความสามารถ ตัวอย่างเช่น พร้าขัดหลังเล่มเดียว หมายถึง เป็นคนขยันขันแข็งรู้จักทำมาหากิน หรือ พ่อลั่นทอง หมายถึง พุดเก่ง พุดดี เป็นที่นิยมนับถือของคน แสดงว่าสังคมไทยยกย่องผู้ชายที่มีความขยันขันแข็งและมีความรู้ความสามารถ

1.2 ค่านิยมที่พบในสำนวนจีน มี 6 ด้าน ดังนี้

(1) การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง ตัวอย่างเช่น “男大当婚”^{·nán dà dāng hūn} หมายถึง ผู้ชายเมื่อเติบโตใหญ่แล้วต้องแต่งงาน “成家立业”^{·chéng jiā lì yè} หมายถึง ผู้ชายต้องแต่งงานเพื่อสร้างครอบครัวแล้วจึงสร้างเนื้อสร้างตัวภายหลัง ซึ่งการที่คนจีนให้ความสำคัญกับการแต่งงาน เพราะการแต่งงานคือพื้นฐานเบื้องต้นในการสร้างครอบครัวและการมีทายาทสืบสกุลหลังจากนั้นจึงสร้างเนื้อสร้างตัวเพื่อสร้างฐานะและความมั่นคงให้แก่ครอบครัว

(2) การให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ตัวอย่างเช่น “男尊女卑”^{·nán zūn nǚ bēi} หมายถึง ชายสูงส่ง หญิงต่ำต้อย หรือสำนวน “男当家，女插花”^{·nán dāng jiā, nǚ chā huā} หมายถึง ผู้ชายเป็นใหญ่ในบ้านส่วนผู้หญิงเปรียบเสมือนไม้ประดับบ้านเท่านั้น สาเหตุที่ทำให้ผู้ชายได้รับความสำคัญมากกว่าผู้หญิง เพราะสังคมจีนเป็นสังคมปิตาธิปไตย กอปรกับผู้ชายต้องเป็นผู้นำครอบครัว เป็นผู้ที่หารายได้ให้แก่ครอบครัวและเป็นผู้สืบสกุล ดังนั้นจึงทำให้สถานภาพของผู้ชายอยู่สูงกว่าผู้หญิง

(3) ความกตัญญูต่อบิดา ตัวอย่างเช่น “子孝父心宽”^{·zǐ xiào fù xīn kuān} หมายถึง ลูกชายมีความกตัญญูต่อบิดา จิตใจของบิดาก็เบิกบาน หรือสำนวน “入孝出悌”^{·rù xiào chū tì} หมายถึง อยู่ในบ้านต้องกตัญญูต่อบุพการี อยู่นอกบ้านต้องเคารพพี่ชาย ส่วนส่วนใหญ่ที่พบสะท้อนให้เห็นว่าผู้ชายในสังคมจีนมีหน้าที่แสดงความกตัญญูต่อคนในครอบครัว ซึ่งความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่อยู่เหนือคุณธรรมอื่นใด ทั้งยังเป็นคุณธรรมอันดีงามที่เปรียบเสมือนจิตวิญญาณและแก่นสารสำคัญของวัฒนธรรมจีน

(4) ความมีเกียรติยศและศักดิ์ศรี ตัวอย่างเช่น “男儿膝下有黄金”^{·nán ér xīxià yǒu huáng jīn} หมายถึง ลูกผู้ชายไม่ควรคุกเข่าให้ผู้อื่นง่ายๆ สังคมจีนเปรียบเปรยเข้าของผู้ชายว่ามีค่าดังทองคำ อันล้ำค่า ผู้ชายสามารถคุกเข่าให้บิดามารดาและเทวดาฟ้าดินเท่านั้น การคุกเข่าให้แก่ผู้อื่นเสมือนเป็นการยอมแพ้หรือยอมศิโรราบ อันเป็นการหยามศักดิ์ศรีที่ยอมไม่ได้ หรือ “男儿有泪不轻弹”^{·nán ér yǒu lèi bù qīng dàn} หมายถึง ผู้ชายไม่ควรร้องไห้เพราะเรื่องเล็กๆ สังคมจีนเป็นสังคมปิตาธิปไตย ผู้ชายเป็นหัวหน้าเป็นผู้นำหลักของครอบครัวและเป็นผู้สืบทอด วงศ์ตระกูล ผู้ชายจึงได้รับการคาดหวังจากครอบครัวว่าจะต้องนำพาครอบครัวไปสู่ความเจริญก้าวหน้า นำพาสมาชิกในครอบครัวให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สิ่งนี้ทำให้ผู้ชายเมื่อพบกับปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ก็ต้องอดทนอดกลั้น ไม่ร้องไห้เสียหน้าตาให้ผู้อื่นเห็นโดยง่าย

(5) ความซื่อสัตย์ต่อคนรักหรือครอบครัว ตัวอย่างเช่น “中央空调”^{·zhōng yāng kòng tiáo} หมายถึง ผู้ชายที่ทำดีกับผู้หญิงทุกคนที่อยู่รอบตัว เปรียบเสมือนเครื่องทำความร้อนที่ให้ความอบอุ่นอย่างทั่วถึง มักใช้ตำหนิผู้ชายโดยเฉพาะผู้ชายที่มีคนรักหรือภรรยาแล้วแต่ยังทำดีกับผู้หญิงคนอื่น

หรือสำนวน“妻不如妾，妾不如偷”[qī bùrú qiè, qiè bùrú tōu] หมายถึง เมียหลวงสู้เมียน้อยไม่ได้ เมียน้อยสู้ลักกินขโมยกินไม่ได้ แม้ว่าสังคมจีนจะเป็นสังคมที่ผู้ชายมีสถานภาพที่สูงกว่าผู้หญิง แต่ผู้ชายควรต้องซื่อสัตย์ต่อภรรยา ผู้วิจัยพบว่ามีสำนวนจีนจำนวนหนึ่งที่กล่าวตำหนิผู้ชายที่ประพฤติตนไม่ซื่อสัตย์ต่อคนรักหรือครอบครัว และจุดประสงค์ของการตำหนิก็เพื่อตักเตือนและสั่งสอนให้ผู้ชายต้องซื่อสัตย์ต่อคนรักหรือครอบครัว

(6) ความขยันขันแข็งและความรู้ความสามารถ ตัวอย่างเช่น“建功立业”[jiàn gōng lì yè] หมายถึง ผู้ชายต้องสร้างตัวสร้างผลงานหรือ“三十而立”[sān shí ér lì] หมายถึง ผู้ชายในวัยสามสิบต้องเป็นวัยที่สร้างเนื้อสร้างตัวได้แล้ว เนื่องจากสังคมจีนผู้ชายมีบทบาทสำคัญเป็นผู้นำครอบครัว ทำให้ผู้ชายจีนมีความมุ่งมั่นที่ต้องสร้างเนื้อสร้างตัวให้ประสบความสำเร็จมั่งคั่ง เพื่อจะได้มีกำลังความสามารถเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว

2. ค่านิยมที่มีต่อผู้หญิง

2.1 ค่านิยมที่พบในสำนวนไทย มี 3 ด้าน ดังนี้

(1) ความเป็นกุลสตรี ตัวอย่างเช่น แม่ร้อยซึ้ง หมายถึง ลูกสาวที่พ่อแม่ทะนุถนอมและเอาใจใส่เลี้ยงดูอย่างดีมีค่าสูงถึง 100 ซึ้ง ซึ่งเงิน 100 ซึ้งในสมัยก่อนนั้นมีค่าสูงจนคนธรรมดายากจะได้พบเห็น โดยปริยายหมายถึง ผู้หญิงที่มีตระกูลหรือความประพฤติดี และเมื่อเปรียบเทียบกับสำนวน “งามทั้งห้าไร” ซึ่งเป็นสำนวนที่ประชดประชันผู้หญิงที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อันมีความหมายว่า น้าอ้ออาย บัดสี จากตัวอย่างข้างต้นทำให้เห็นว่าสังคมไทยยกย่องผู้หญิงที่มีกิริยาเรียบร้อย เป็นแม่บ้านแม่เรือนและประพฤติตนเป็นกุลสตรี

(2) ความงามของผู้หญิง ตัวอย่างเช่น ขาวเป็นไขปอก หมายถึง ผิวขาวเหมือนไขที่ปอกเปลือก และสังคมไทยในอดีตยังตำหนิผู้หญิงผิวดำที่สวมเสื้อผ้าสีฉูดฉาด ดังสำนวน “กาคาบพริก” แสดงให้เห็นค่านิยมเรื่องความงามของผู้หญิงในอดีตว่าต้องมีผิวพรรณที่ขาว

(3) การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง ตัวอย่างเช่น มีเรือน มีเหย้ามีเรือน ซึ่งมีความหมายว่ามีครอบครัว แต่งงานแล้ว และสังคมไทยในอดีตยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้หญิงโสด หรือผู้หญิงที่ไม่แต่งงาน เห็นได้จากสำนวน ชายไม่ออก หรือ ขึ้นคาน หมายถึง ไม่มีใครมาขอแต่งงานหรือหญิงโสดที่มีอายุแต่ยังไม่มีสามี เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมปิตาธิปไตย ผู้ชายมีอำนาจมากที่สุด ในครอบครัวและมีหน้าที่หลักเลี้ยงดูภรรยาและครอบครัวให้มีความสุข ค่านิยมของสังคมไทยในอดีตจึงสอนให้ผู้หญิงเตรียมพร้อมเป็นแม่ศรีเรือนที่ดีให้แก่สามีเท่านั้น ดังนั้น สำนวนที่พบส่วนใหญ่จึงเน้นให้ผู้หญิงต้องแต่งงานและเลือกคู่ครอง

2.2 ค่านิยมที่พบในสำนวนจีน มี 3 ด้าน ดังนี้

(1) ความงามของผู้หญิง ตัวอย่างเช่น “齿白唇红” [chǐ bái chún hóng] หมายถึง หญิงสาวที่มีปากแดง ฟันขาว หรือ “肤如凝脂” [fū rú níng zhī] หมายถึง หญิงสาวที่มีผิวขาวละเอียดงดงาม ซึ่งสำนวนส่วนใหญ่สะท้อนความงามของรูปลักษณ์ภายนอก เช่น ผู้หญิงต้องมีรูปร่างออร่า ผิวขาวเนียนละเอียด คิ้วโก่งดั่งคันศร ดวงตาเป็นประกาย ปากแดงระเรื่อและฟันขาว แสดงว่าสังคมจีนมีค่านิยมว่าผู้หญิงที่งามต้องมีลักษณะดังที่กล่าวข้างต้น

(2) การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง ตัวอย่างเช่น “女大难留” [nǚ dà nán liú] หมายถึง ผู้หญิงเมื่อเติบโตใหญ่แล้วต้องแต่งงานออกเรือน หรือ “嫁汉嫁汉，穿衣吃饭” [jià hàn jià hàn, chuān yī chī fàn] หมายถึง ผู้หญิงแต่งงานก็เพื่อจะได้มีชีวิตที่สุขสบายและมีสามีเป็นที่พึ่ง เนื่องจากสังคมจีนในอดีตผู้ชายมีหน้าที่หลักในการหาเลี้ยงครอบครัว ผู้หญิงมีบทบาทเฉพาะเป็นแม่บ้านแม่เรือน ทำให้ผู้หญิงจำต้องแต่งงานเพื่อหาที่พึ่งพิงให้แก่ตนเอง

(3) ความเป็นกุลสตรี ตัวอย่างเช่น “知书达理” [zhī shū dá lǐ] หมายถึง หญิงสาวผู้มีความรู้และมารยาทอันดีงาม หรือสำนวน “贤妻良母” [xián qī liáng mǔ] หมายถึง เป็นภรรยาที่ดีของสามีและเป็นแม่ที่ดีของลูก สำนวนดังกล่าวสะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้หญิงในสังคมจีนว่าต้องมีความเป็นกุลสตรีและปฏิบัติตามกรอบบรรทัดฐาน เพื่อเตรียมพร้อมที่จะแต่งงานและทำหน้าที่ภรรยาและแม่ที่ดี

3. ค่านิยมที่มีต่อทั้งผู้ชายและผู้หญิง

3.1 ค่านิยมที่พบในสำนวนไทย มี 2 ด้าน ดังนี้

(1) ความเหมาะสมในด้านคู่ครอง ตัวอย่างเช่น กิ่งทองใบหยก หมายถึง สมกัน ชายกับหญิงที่มีฐานะดี มีรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ ฯลฯ อะไรเสมอกัน เป็นคู่รักกัน หรือเป็นสามีภรรยากัน ดูเหมาะสมกันทั้งสองฝ่าย หรือ เรือล่มในหนอง ทองจะไปไหน หมายถึง คนในเครือข่ายแต่งงานกัน ทำให้ทรัพย์มรดกไม่ตกไปอยู่กับผู้อื่น แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยในอดีตให้ความสำคัญกับ ความเหมาะสมในการเลือกคู่ครอง เนื่องจากพ่อแม่ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมักจัดหาคู่ครองที่เหมาะสม ทั้งฐานะและชาติตระกูลให้แก่ลูก ดังสำนวน “คลุมถุงชน” ซึ่งหมายถึง พ่อแม่จัดการแต่งงานให้แก่ลูกตามความเห็นชอบโดยที่ฝ่ายชายและหญิงไม่เคยรู้จักกันมาก่อน

(2) ความซื่อสัตย์ต่อครอบครัว ตัวอย่างเช่น นอกใจ หมายถึง ไม่ซื่อตรงต่อสามีหรือภรรยา ด้วยการคบชู้สาว หรือ ปลุกเรื่อนคร่อมตอ หมายถึง ล้วงล้ำหรือทับสิทธิ์ในสิ่งที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของ หรือมีกรรมสิทธิ์อยู่แล้ว สำนวนดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทยจะตำหนิหรือไม่ยอมรับผู้ชายหรือผู้หญิงที่แต่งงานแล้วยังประพฤติตนออกนอกกลุ่มนอกทาง อาจเป็นเพราะคนไทยนับถือพุทธศาสนาเป็นหลัก จึงยึดถือศีลห้า ซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานในสังคมไทยโดยที่คนไทยเชื่อว่า

ถ้าปฏิบัติแล้วจะดำเนินชีวิตอย่างผาสุก หากผู้ชายหรือผู้หญิงประพฤติผิดในกามถือว่าเป็นบาป เพราะผิดศีลข้อสาม

3.2 ค่านิยมที่พบในสำนวนจีน มี 2 ด้าน ดังนี้

(1) ความเหมาะสมในด้านคู่ครอง ตัวอย่างเช่น “门当户对” (mén dāng hù duì) หมายถึง ผู้ชายและผู้หญิงมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจคู่ควรกัน หรือ“郎才女貌” (láng cái nǚ mào) หมายถึง ชายหนุ่มมีความรู้ความสามารถ หญิงสาวหน้าตาสวยงาม เปรียบเปรยว่าเป็นคู่ครองที่เหมาะสมกัน และหากชายหนุ่มหญิงสาวคู่ใดที่มีรูปลักษณะไม่สมกันก็มีสำนวนที่กล่าวเชิงเสียดาย เช่น“一朵鲜花插在牛粪上” (yī duǒ xiān huā chā zài niú fèn shàng) หมายถึง หญิงสาวหน้าตางดงามแต่งงานกับชายหนุ่มหน้าตาน่าเกลียด ซึ่งสำนวนดังกล่าวใช้ เปรียบเปรยคู่ครองที่มีรูปลักษณะไม่เหมาะสมกัน ดังนั้น ค่านิยมความเหมาะสมในด้านคู่ครองของสังคมจีนจึงหมายถึง ความเหมาะสมในด้านฐานะทางสังคม เศรษฐกิจและรูปลักษณะภายนอกด้วย

(2) ความรักระหว่างสามีภรรยาหรือคู่รัก ตัวอย่างเช่น “凤友鸾交” (fèng yǒu luán jiāo) หมายถึง ชายหนุ่มหญิงสาวหรือสามีภรรยาที่รักใคร่กลมเกลียว หรือ“琴瑟和谐” (qín sè hé xié) หมายถึง สามีภรรยาสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกัน สำนวนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสังคมจีนให้ความสำคัญเรื่องความรักของผู้ชายและผู้หญิง ทั้งสองฝ่ายต้องรักและดูแลซึ่งกันและกันเพื่อนำไปสู่ การสร้างครอบครัวที่เปี่ยมสุข

4. การเปรียบเทียบค่านิยมที่มีต่อผู้ชายผู้หญิงในสังคมไทยและสังคมจีน

4.1 ค่านิยมที่มีต่อผู้ชาย

(1) ค่านิยมที่เหมือนกัน

สังคมไทยและสังคมจีนมีค่านิยมต่อผู้ชายที่เหมือนกัน 4 ด้านคือ ความมีเกียรติยศและศักดิ์ศรี ความซื่อสัตย์ต่อคนรักหรือครอบครัว การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง ความขยันขันแข็ง และความรู้ความสามารถ แม้ว่าค่านิยมของสังคมไทยและสังคมจีนจะเหมือนกัน แต่ผู้วิจัยพบว่า สังคมไทยให้ความสำคัญด้านความมีเกียรติยศและศักดิ์ศรีมากที่สุด ดังคำกล่าวที่ว่า ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ เนื่องจากในอดีตผู้ชายมีบทบาทสำคัญต่อครอบครัวและสังคม ผู้ชายจึงได้รับการปลูกฝังว่าต้องศึกษาหาความรู้เพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ อีกทั้งต้องประพฤติตนให้มีเกียรติและศักดิ์ศรีในฐานะหัวหน้าครอบครัวและฐานะข้าราชการ จึงนับเป็นคุณลักษณะของผู้ชายไทยที่ได้รับการคาดหวังจากคนในสังคม

ส่วนสังคมจีนให้ความสำคัญกับด้านการแต่งงานและการเลือกคู่ครองมากที่สุด เนื่องจากอิทธิพลคำสอนจากลัทธิขงจื้อที่กำหนดว่าการแต่งงานเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ และกฎหมายในแต่ละยุคสมัยของจีนยังมีการกำหนดเกณฑ์การแต่งงานของประชากรไว้

(2) ค่านิยมที่แตกต่างกัน

สังคมจีนพบค่านิยมที่มีต่อผู้ชายเพิ่มอีก 2 ด้านคือ การให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงและความกตัญญูต่เวที ค่านิยมดังกล่าวไม่พบในสังคมไทย แม้ว่าสังคมไทยจะเป็นสังคมปิตาธิปไตย ผู้ชายมีบทบาทสำคัญต่อครอบครัวและสังคมมากกว่าผู้หญิง โดยผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้หญิงเป็นผู้ตาม ดังสำนวน ซ่างเท้าหน้า ซ่างเท้าหลัง แต่พบว่าสำนวนส่วนใหญ่จะกล่าวถึงบทบาทของผู้หญิงว่าเป็นคู่ชีวิตที่คอยสนับสนุนและส่งเสริมสามี ดังสำนวน ผัวหาบเมียคอน หมายถึง สามีภรรยาช่วยกันทำมาหากิน หรือ ล่มหัวจมท้าย หมายถึง ร่วมทุกข์ยากด้วยกัน ซึ่งแตกต่างจากสำนวนจีนที่สะท้อนภาพความสำคัญของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง โดยปรากฏดังสำนวน “媳妇好比鞋，穿破旧的新的来” [xífu hǎobǐxié, chuān pò jiù de xīn de lái] หมายถึง ผู้หญิงเสมือนรองเท้า คู่เก่าขาดแล้วแล้วก็หาคู่ใหม่ได้ แสดงให้เห็นว่าค่านิยมในสังคมจีนให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ผู้หญิงมีสถานภาพเป็นเบี้ยล่างในครอบครัว

ส่วนค่านิยมด้านความกตัญญูที่ไม่พบในสำนวนไทยที่มีต่อผู้ชาย เนื่องจากคนไทยไม่นำเรื่องความกตัญญูมาเชื่อมโยงเข้ากับการแต่งงานมีทายาทสืบสกุลของฝ่ายชายตามแบบสังคมจีน ส่วนสำนวนไทยที่กล่าวถึงความกตัญญู เช่น ข้าวแดงแกงร้อน หมายถึง บุญคุณ หรือ อยู่บ้านท่านอย่าดูตาย ปั่นวัวปั่นควายให้ลูกท่านเล่น หมายถึง อาศัยอยู่กับใครควรช่วยทำงานทำการที่เป็นประโยชน์ นับเป็นสำนวนที่มุ่งสอนคนทุกเพศทุกวัยให้รู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ

4.2 ค่านิยมที่มีต่อผู้หญิง

ค่านิยมที่เหมือนกัน

สังคมไทยและสังคมจีนมีค่านิยมต่อผู้หญิงที่เหมือนกัน 3 ด้านคือ ความเป็นกุลสตรี ความงามของผู้หญิง การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง แต่ผู้วิจัยพบว่าสังคมไทยให้ความสำคัญด้านความเป็นกุลสตรีมากที่สุด ดังสำนวน เสน่ห์ปลายจวัก หมายถึง มีฝีมือปรุงอาหารได้อร่อย สำนวนนี้ใช้กับผู้หญิงที่เป็นภรรยา ถือว่าเป็นเสน่ห์ที่ผู้หญิงควรมีไว้จนวันตาย ดังปรากฏในอาวาสโวหาร ซึ่งเป็นภษิตสอนชายกล่าวแนะนำผู้ชายว่า ถ้าจะเลือกผู้หญิงมาเป็นภรรยา ต้องมีลักษณะแม่เรือน และมีฝีมือในการทำอาหาร และสังคมไทยมักดำเนินพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้หญิงซึ่งกุลสตรีไทยไม่ควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง ดังสำนวน สวยแต่รูป จูบไม่หอม หมายถึง มีรูปร่างงามแต่มีความประพฤติและกิริยามารยาทไม่ดี ทำให้เห็นว่าสังคมไทยให้ความสำคัญด้านความเป็นกุลสตรีมากกว่าด้านความงาม

ส่วนสังคมจีนให้ความสำคัญด้านความงามของผู้หญิงมากที่สุด และโดยมากเป็นความงามด้านรูปลักษณ์ภายนอก ได้แก่ การมีหน้าตาที่มีความงามแบบธรรมชาติ การมีคิ้วที่สวยงาม มีฟันขาว และปากแดงระเรื่อแล้ว ยังมีลักษณะภายนอกอันพึงประสงค์อื่นๆ เช่น การมีมือที่ขาวบางและนุ่มและมีเท้าที่เล็ก นับเป็นค่านิยมด้านความงามที่พึงประสงค์ของสังคมจีนในอดีต อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมของผู้หญิง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเลือกคู่ครองที่ฐานะดีหรือการได้รับคัดเลือกเข้าไปอยู่ในวัง ดังปรากฏในสำนวน “手如柔荑”[shǒu rú róu tí] หมายถึง มือที่มีความบอบบาง นุ่มนวล หรือ“唇红齿白”[chún hóng chǐ bái] หมายถึง ปากแดงฟันขาว

4.3 ค่านิยมที่ใช้ได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง

(1) ค่านิยมที่เหมือนกัน

สังคมไทยและสังคมจีนมีค่านิยมต่อผู้ชายและผู้หญิงเหมือนกันคือ ความเหมาะสมในด้านคู่ครอง โดยพิจารณาความเหมาะสมเรื่องฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ในสังคมไทยยังมีความเชื่อว่าคู่ครองที่เหมาะสมเกิดจากบุพเพสันนิวาสหรือการทำบุญร่วมกันในชาติที่แล้ว ดังสำนวน “ใส่บาตรร่วมขัน หมายถึง เคยร่วมทำบุญกุศลกันมาแต่ชาติก่อนจึงมาอยู่ร่วมกันในชาตินี้” ส่วนสังคมจีนมีความเชื่อว่าเทพเจ้าเป็นผู้กำหนดคู่ครองที่เหมาะสม ดังสำนวน“婚姻五百年定”[hūnyīn wǔbǎi nián qiān dìng] หมายถึง ชายหญิงที่ได้แต่งงานกันนั้น ได้ถูกเทพเจ้ากำหนดไว้ล่วงหน้าห้าร้อยปีแล้ว

(2) ค่านิยมที่แตกต่างกัน

สังคมไทยมีค่านิยมต่อผู้ชายและผู้หญิงด้านความซื่อสัตย์ต่อครอบครัวมากที่สุด เนื่องจากคนไทยได้รับการปลูกฝังความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์จากวรรณคดีทางพุทธศาสนาเรื่องไตรภูมิพระร่วงหรือไตรภูมิภพว่า เมื่อผู้ชายหรือผู้หญิงมีชู้จะตกนรกและต้องชดใช้บาปโดยการปีนต้นจิว นอกจากนี้ความเชื่อดังกล่าวยังปรากฏในวรรณคดีนิราศภูเขาทองของสุนทรภู่ ดังนี้ “จิวรกสิบกองคค์ลิแหลม ดังขวางกั้นแซมเชื่อมแซมแตกไสว ใครทำชู้คู่ท่านครั้นบรรลวย ก็ต้องไปปีนต้นน้ำ ขนพอง” สำนวน “ปีนต้นจิว” จึงเป็นสำนวนที่ใช้เพื่อเตือนสติให้ผู้ชายหรือผู้หญิงที่แต่งงานแล้วต้องซื่อสัตย์ต่อครอบครัว

ส่วนสังคมจีนมีค่านิยมต่อผู้ชายและผู้หญิงด้านความรักระหว่างสามีภรรยาหรือคู่รักมากที่สุด เนื่องจากอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อที่มองว่าครอบครัวที่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญของสังคมที่ดี สังคมที่ดีย่อมเป็นพื้นฐานสำคัญของประเทศ เมื่อพูดถึงครอบครัว ความสัมพันธ์ของสามีภรรยาจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะสามีภรรยารักใคร่ปรองดองกันครอบครัวย่อมเป็นสุข เมื่อครอบครัวเป็นสุขสังคมก็สงบสุข เมื่อสังคมสงบสุขประเทศชาติย่อมจะเจริญก้าวหน้า นอกจากนี้สังคมจีนยังมองว่าลูกหลานมีชีวิตครอบครัวที่รักใคร่ปรองดองและสมบูรณ์พูนสุขนั้นย่อมทำให้พ่อแม่จิตใจเบิกบาน

ไม่ทุกซั๊งวอล และการที่พ่อแม่มีจิตใจเบิกบาน ไม่ทุกซั๊งวอลก็ถือเป็นความกตัญญูอย่างหนึ่งที่ ลูกหลานพึงกระทำ

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า ค่านิยมที่มีต่อทั้งผู้ชายและผู้หญิงในสำนวนไทยและสำนวนจีน ปรากฏมากที่สุดเหมือนกัน คือ เรื่องความเหมาะสมในด้านคู่ครอง เนื่องจากในอดีตสังคมไทยพ่อแม่ ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงเป็นผู้ตัดสินใจหาคู่ครองที่เหมาะสมทั้งฐานะและชาติตระกูลให้แก่ลูก โดย พ่อแม่ของฝ่ายหญิงหมั่นอบรมสั่งสอนลูกสาวมาเป็นอย่างดี จึงคาดหวังให้ลูกสาวมีสามีที่ดีคอยเลี้ยง ครอบปกป้อง ซึ่งสอดคล้องกับพระโอยการลักษณะผิวเมียในกฎหมายตราสามดวงกำหนดว่า พ่อแม่เป็นผู้ มีสิทธิ์อันชอบธรรมที่จะยกลูกสาวให้แต่งงานเป็นภรรยาชายใดก็ได้ (อภิญา แก้วอุทัย, 2563) ส่วน พ่อ แม่ของฝ่ายชายก็คาดหวังให้ลูกชายได้ภรรยาที่มีความประพฤติดีและเป็นแม่บ้านแม่เรือนเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ โยชิซึตา มณีใส (2558) ที่พบว่า ภรรยาที่มีความสำคัญในการกำหนดความ เป็นไปของชีวิตสามีได้ การเลือกภรรยาจึงควรเลือกที่มีความประพฤติดีเป็นสำคัญ เพราะสามารถ นำพาชีวิตของสามีให้รุ่งเรืองได้ ผู้ชายจึงควรเลือกผู้หญิงที่เป็นแม่บ้านแม่เรือน สุภาพอ่อนโยนและ ละเอียดยอบคอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นคำสอนที่ผู้หญิงในสังคมไทยได้รับการอบรมมาตั้งแต่อดีต สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล เทศทอง (2558) ที่พบว่าสังคมไทยและสังคมเขมรให้ความสำคัญ ต่อการเลือกคู่ครองและการมีครอบครัวว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำตามธรรมเนียมประเพณีและ เป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่จะเป็นผู้จัดการให้ ดังสำนวนเขมรว่า สวาทให้ถามแม่ ซึ่งมีความหมายว่า การแต่งงานของผู้หญิงสอดขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของพ่อแม่ และลูกที่ดีต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามอยู่ใน โอวาทของพ่อแม่ หากไม่เชื่อฟังสังคมก็มักจะตำหนิและมักจะพบกับความผิดหวังในการเลือก คู่ครอง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญารัตน์ มะลาศรี (2562) ที่พบว่าสังคมไทยและ สังคมจีนมีค่านิยมที่เหมือนกันคือ พ่อแม่จะเป็นผู้เลือกคู่ครองที่ดีและเหมาะสมให้แก่ลูกชายและลูก สาว สังคมจีนยังมองว่าคู่ครองที่เหมาะสมต้องมาจากผู้ชายและผู้หญิงที่มีสถานะเสมอกัน หากฝ่าย ใดฝ่ายหนึ่งมีสถานะสูงหรือต่ำกว่าอีกฝ่ายจะถือว่าเป็นคู่ครองที่ไม่เหมาะสมกัน ค่านิยมเรื่อง ความเหมาะสมในด้านคู่ครองยังปรากฏในบทกลอนเรื่องกวางจิวในคัมภีร์ซือจิง 《诗经·关雎》 ดังข้อความ“窈窕淑女，君子好逑” (yǎo tiǎo s hū nǚ, jūn zǐ hǎo qiú) หมายถึง ผู้หญิงที่มีจิตใจดี งามและกิริยามารยาทอ่อนหวาน ย่อมเหมาะสมกับผู้ชายที่มีความรู้และคุณธรรม ซึ่ง “ผู้หญิงที่จิตใจ และมารยาทงดงามเพียงพร้อมและผู้ชายที่ดีมีความรู้และมีคุณธรรม” ถือเป็นต้นแบบคู่ครองที่ เหมาะสมในอุดมคติของคนจีน (刘青衢, 2021) สอดคล้องกับบทความวิชาการของ 马柯南 (2014) ที่กล่าวว่า การเลือกคู่ครองที่มีพื้นเพเหมือนกันย่อมทำให้ทั้งสองคนมีฐานะทางสังคม ทักษะการ การศึกษาและมุมมองการใช้ชีวิตที่เหมือนกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คู่ครองครองคู่กัน ได้ยาวนาน

นอกจากสังคมจีนมีค่านิยมที่มีต่อทั้งผู้ชายและผู้หญิงในเรื่องความเหมาะสมในด้านคู่ครองมากที่สุดแล้ว ค่านิยมที่มีต่อผู้ชายหรือค่านิยมที่มีต่อผู้หญิงเรื่องการแต่งงานและการเลือกคู่ครองมีมากที่สุดรวม 27 ส่วนวน ผู้วิจัยพบว่าค่านิยมดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื๊อหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตหรือค่านิยมต่างๆที่พบในสังคมจีนล้วนมีแนวคิดมาจากลัทธิขงจื๊อซึ่งลัทธิขงจื๊อกำเนิดและดำรงอยู่ในสังคมจีนจนถึงปัจจุบันนับเป็นระยะเวลากว่า 2,500 ปี ทำให้ลัทธิขงจื๊อกลายเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมจีน (孔夫庆, 2019) ขงจื๊อกล่าวว่า-饮食男女，人之大欲存焉-yǐn shí nán nǚ, rén zhī dà yù cún yān หมายถึง อาหารและความสัมพันธ์ของชายหนุ่มหญิงสาวเป็นสองเรื่องที่สำคัญของมนุษย์ จากข้อความนี้คำว่า-男女-nán nǚ หมายถึงความสัมพันธ์ของผู้ชายและผู้หญิง ซึ่งก็หมายรวมถึงการแต่งงานสร้างครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ 王锡琴(2017) ที่พบว่า ความสัมพันธ์เรื่องครอบครัวเป็นความต้องการทางจิตใจที่สำคัญ หากประชาชนมีครอบครัวที่ไม่มั่นคง จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมด้วย ดังคำกล่าวของเม่งจื๊อ ซึ่งเป็นลูกศิษย์คนสำคัญของขงจื๊อ-天下之本在国，国之本在家，家之本在身-tiān xià zhī běn zài guó, guó zhī běn zài jiā, jiā zhī běn zài shēn หมายถึง รากของโลกอยู่ที่ประเทศ รากของประเทศอยู่ที่ครอบครัวและรากของครอบครัวอยู่ที่คน นอกจากนี้ตามหลักแนวคิดลัทธิขงจื๊อยังมองว่าการแต่งงานคือการแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ เพราะการแต่งงานทำให้ได้มาซึ่งสมาชิกที่จะเป็นผู้สืบทอดวงศ์ตระกูลให้ดำรงอยู่ต่อไป การไม่แต่งงานมีบุตรสืบสกุลจึงถือเป็นความผิดอันร้ายแรง ดังคำกล่าวของเม่งจื๊อ-不孝有三，无后为大-bù xiào yǒu sān, wú hòu wéi dà หมายถึง ความอกตัญญูมีอยู่หลายประการ การไร้บุตรชายสืบสกุลถือเป็นเรื่องที่ร้ายแรงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงพร รื่นเรืองฤทธิ์ และHuang Guomei (2016) ที่พบว่า การแต่งงานของคนจีนในยุคศักดินาเป็นเสมือนหน้าที่อันพึงกระทำของลูกหลานในวงศ์ตระกูล วัตถุประสงค์ของการแต่งงานก็เพียงเพื่อมีทายาทไว้สืบสกุลและแสดงความเคารพ ความกตัญญูต่อบรรพบุรุษในตระกูล ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอดิชาติ คำพวง (2016) ที่พบว่า การแต่งงานในคติของชาวจีนไม่ใช่การกระทำที่ถือความรักระหว่างชายหญิงเป็นที่ตั้ง แต่เป็นการให้ได้มาซึ่งทายาทเพื่อสืบทอดวงศ์ตระกูลอันเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อบิดามารดาและบรรพบุรุษ การแต่งงานนอกจากเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูและการได้มาซึ่งผู้สืบสกุลแล้ว กฎหมายในแต่ละยุคสมัยของจีนยังมีการกำหนดเกณฑ์การแต่งงานของประชากรไว้ ดังที่ปรากฏในหนังสือ《国语·越语》ซึ่งเป็นหนังสือบันทึกประวัติศาสตร์สมัยขุนชีวจ้านกั๋วของแคว้นเยว่ว่า “男子二十不取，女子十七不嫁，要罪其父母” (nán zǐ èr shí bù qǔ, nǚ zǐ shí qī bù jià, yào zuì qí fù mǔ) แปลว่า ผู้ชายอายุยี่สิบปีแล้วยังไม่แต่งงาน ผู้หญิงอายุสิบเจ็ดปีแล้วยังไม่แต่งงาน พ่อแม่จะมีความผิด การแต่งงานยังหมายรวมไปถึงการได้มาซึ่งสมาชิกอันเป็นกำลังสำคัญในการเกษตรกรรมและกำลังทหารในการทำสงคราม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ 秦朋 (2017) ที่พบว่า การแต่งงานของคนจีนในอดีตนั้นเป็น

การได้มาซึ่งสมาชิกอันเป็นแรงงานสำคัญของครอบครัวและยังเป็นการเพิ่มกำลังสำคัญทางการทหารอีกด้วย

ข้อสังเกตของผู้วิจัยอีกประการหนึ่งคือ แม้ว่าค่านิยมที่มีต่อทั้งผู้ชายและผู้หญิงในสำนวนไทยมากที่สุด คือ เรื่องความเหมาะสมในด้านคู่ครอง แต่เมื่อพิจารณาค่านิยมที่มีต่อผู้หญิงในเรื่องความเป็นกุลสตรีก็พบมากที่สุดเช่นกัน จึงเห็นได้ชัดเจนว่าค่านิยมดังกล่าวสัมพันธ์กับเรื่องความเหมาะสมในด้านคู่ครอง การแต่งงานและการเลือกคู่ครอง เพราะเมื่อผู้ชายมีหน้าที่เป็นผู้นำของครอบครัว จึงมีหน้าที่หลักคือ เรียนหนังสือ รับราชการ และมีบทบาทนอกบ้านเพื่อหารายได้ให้แก่ครอบครัว ผู้หญิงจึงได้รับการอบรมสั่งสอนในเรื่องกิริยามารยาท การเป็นแม่ศรีเรือนเพื่อเตรียมตัวแต่งงานและมีคู่ครองที่เหมาะสมตามที่พ่อแม่จัดทำให้ ซึ่งนับเป็นบทบาทภายในบ้านตามค่านิยมของสังคมในอดีต แต่บทบาทดังกล่าวยังเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนสามีและครอบครัวได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของวารินทร์ มหามนตรี (2557) พบว่า สังคมไทยในอดีตได้กำหนดให้ผู้หญิงไทยรับรู้ตั้งแต่จำความได้ว่า บทบาทหน้าที่ของตนจำกัดอยู่แต่ในเรือนเท่านั้น โลกทัศน์ของคนไทยต่อผู้หญิงสมัยโบราณจึงมีเพียง 3 ประการ ประการแรกคือ เมื่อเป็นบุตรสาวต้องเป็นผู้หญิงที่บริสุทธิ์ มีฝีมือการทำอาหาร มีรูปร่าง มีกิริยามารยาทดี เคารพเชื่อฟังบิดามารดา และต้องมีสามีเลี้ยงดูปกป้อง ประการที่สอง คือเมื่อเป็นภรรยาต้องมีคุณสมบัติเพิ่มขึ้นอีก คือ ดูแลบ้านให้สะอาดเรียบร้อย ซื่อสัตย์จงรักภักดีและเคารพเชื่อฟังสามี ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับสามี รักษาทรัพย์สินได้ และต้องไม่เป็นหญิงม่ายจากการหย่าร้าง ประการสุดท้าย คือ เมื่อเป็นมารดา มีหน้าที่เลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี

จะเห็นได้ว่าสำนวนไทยและสำนวนจีนสะท้อนให้เห็นค่านิยมที่มีต่อทั้งผู้ชายและผู้หญิงเรื่องความเหมาะสมด้านคู่ครองอย่างเด่นชัด ทั้งยังมีส่งเสริมให้ผู้ชายและผู้หญิงประพฤติปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงามและเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นความมีเกียรติยศและศักดิ์ศรี ความกตัญญู ความรักและความซื่อสัตย์ที่มีต่อคนรักหรือครอบครัว ดังนั้น จึงควรรักษาและส่งเสริมให้ผู้ชายผู้หญิงในยุคปัจจุบันเรียนรู้สำนวนเหล่านี้เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของความรักความอบอุ่นภายในครอบครัวอันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การสร้างสังคมที่สงบสุขและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมศิลปากร. (2555). ไตรภูมิภคฉบับถอดความ. <https://vajirayana.org>
- กรมศิลปากร. (2564). ประชุมกลอนนิราศต่าง ๆ ภาคที่ 1 นิราศสุนทรภู่ 4 เรื่อง. <https://vajirayana.org>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *สำนวนไทย*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกษม ปราณีธยาชัย. (2554). *ผู้ชายในครอบครัวจีน กรณีศึกษา: ครอบครัวคนจีนแต่จิวในตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โชษิตา มณีใส. (2558). อาวาสวิหารภิกษิตสอนชาย: ฆะตากรรมในอุ้งมือสตรี. *วารสารวรรณวิทัศน์*, 15, 81-104.
- ดวงพร รื่นเรืองฤทธิ์ และ Huang Guomei. (2561). ภาพสะท้อนชีวิตรักและการแต่งงานของชาวจีนผ่านคำสแลงในแต่ละยุค. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ*, 5(1), 87-94.
- ธัญญารัตน์ มะลาศรี. (2562). เปรียบเทียบทัศนคติที่เกี่ยวกับความรักและการแต่งงาน กรณีศึกษาสำนวนสุภาษิตไทย-จีน. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น(ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(2), 135-144.
- บารณี บุญทรง. (2554). *ค่านิยมของญี่ปุ่นที่สะท้อนจากสุภาษิตของคนญี่ปุ่นในสังคมปัจจุบัน. รายงานการวิจัย (ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณรายได้กองทุนงานวิจัย).* มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- “แม่ร้อยซัง” ถึง “งามทั้งห้าไร่” สำนวนขมสาว ๆ ในอดีต. (2562). ศิลปวัฒนธรรม. https://www.silpa-mag.com/culture/article_22096.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2551). *ภาษิต คำพังเพย และสำนวนไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ศิริวรรณ วรชัยยุทธ. (2559). “แม่ และ เมีย” บทบาทของผู้หญิงในสังคมจีน ใน *พลังหญิง แม่ เมีย และเทพสตรี: ความจริงและภาพแทน*. (น.249-259). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สง่า กาญจนาคพันธุ์. (2543). *สำนวนไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี(ไทย-ญี่ปุ่น).
- สุวรรณา สถาอานันท์. (2562). *หลุนอี่ว: ขงจื้อสนทนา*: กรุงเทพฯ: โอเพ่น โซไซตี้.

- อดิชาติ คำพวง. (2563). คติด้านความกตัญญู (孝) ในวัฒนธรรมจีน: ภาพสะท้อนจริยศาสตร์
ครอบครัวจีนผ่านสำนวน. *มนุษยศาสตร์สาร*, 21(1), 137-157.
- อรวิ บุญนาค. (2561). ภาพสะท้อนหลักและศิลปะการพูดจากสำนวนไทย. *วารสารมนุษยสังคม
ปริทัศน์*, 20(1), 149-163.
- อำนาจ ปึกษาสุข. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562). สำนวนไทยที่ใช้เฉพาะกับเพศชาย: ภาพสะท้อน
สังคมไทย. *วารสารวรรณวิทัศน์*, 19, 87-103.
- อุบล เทศทอง. (2558). ค่านิยมของคนไทยและคนเขมร: ภาพสะท้อนจากภาษาิต. *วารสาร
วิทัศน์*, 15, 105-134.
- Min Mei, ปฎิพันธ์ อุทยานุกุล และ ยุพิน จันทร์เรือง. (2561). การศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมในสำนวน
ไทย. *พินเนศวร์สาร*, 14(1), 135-147.

ภาษาอื่น ๆ

- 孔夫庆. (2019). 浅析儒家思想传播对中国的影响. *传播力研究*, 29.
- 厉振依编写. (2010). *常用汉语谚语词典(第三版)*. 上海: 上海大学出版社.
- 刘青衢. (2021). 儒家《诗》教视域下的夫妇之道. *天府新论*, 4, 74-83.
- 马柯南. (2014). 论中国古代婚姻中“门当户对”的社会学意义. *法制与社会*, 6, 15-16.
- 孟志中, 向亚云编著. (2014). *孝, 不能等待*. 北京: 新华出版社.
- 秦朋. (2017). *我国古代婚姻年龄问题研究及当代意义* 法律硕士学位论文. 郑州大学.
- 编委会. (2004). *成语大词典(双色缩印版)*. 北京: 商务印书馆国际有限公司.
- 王杜. (2014). *汉泰婚姻爱情类成语比较研究*. 硕士学位论文. 南京师范大学.
- 王锡琴. (2017). 中国古代婚姻之礼与法. *山东工会论坛*, 23(1), 96-99.
- 孙红德编著. (2011). *汉语俗语词典(修订本)*. 北京: 商务印书馆.